

- pagina 2 - Vredesweek 'Inclusief samenleven'
- pagina 7 - Het 'Onze Vader' in de (kerk)muziek
- EXTRA - Bewaarblad *Gaandeweg*: programma van de wijkkerken

Kerk in Zoetermeer

Uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer

5e jaargang | nummer 7 | september 2021

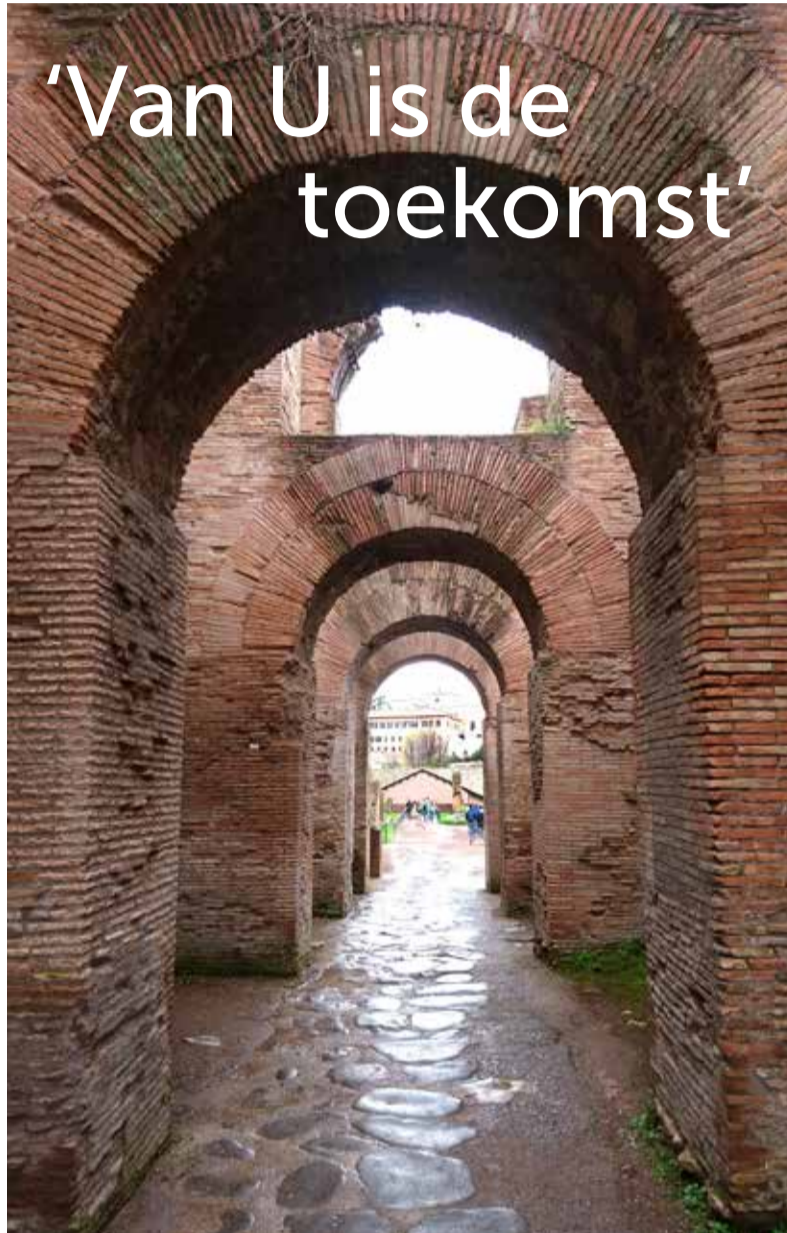
DOOR GENADE ALLEEN

Het tegen- draadse antwoord

De mooiste dingen in het leven vallen ons toe. Iemand die voor je kiest, die jou liefheeft. Ervaringen die het leven van alledag kleur geven. Het zijn de kleine verrassingen die het leven glans geven. Je kunt ze niet organiseren. Je ontvangt ze. Liefde en genade van God worden ons aangezegd. Wat er ook is gebeurd of aan welk kwaad je ook debet bent, je mag uit genade opnieuw beginnen.¹

Genade en Maarten Luther

Het begrip 'genade' is in de kerkhistorie verbonden geraakt met Maarten Luther, theoloog en reformator, die leefde van 1483 tot 1546. Een stukje geschiedenis. In zijn tijd was genade iets dat door de kerk geschonken kon worden. Als je iets had gedaan of gedacht dat tegen de leer van de kerk was (let op: niet de Bijbel, maar de kerk), dan ging men biechten bij de priester. De gelovige vertelde, zonder dat anderen daarvan op de hoogte werden gebracht, zijn overtredingen tegen God aan de priester. Deze schonk vergeving, maar er moest wel boetedoening plaatsvinden. Die boetedoening kon bijvoorbeeld het zeggen van een aantal gebeden zijn of het doen van barmhartigheid. Als je er snel van af wilde zijn kocht je een aflat. (De kerk gebruikte het geld voor de bouw van o.a. de Sint-Pieter in Rome, maar de renaissance-pausen

Forum Romanum in Rome

Foto: Leonie Vreeswijk-Feith (www.photosbyleonie.nl)

wisten het geld ook wel te besteden aan privébelangen.) De relatie met God kon dus alleen door de kerk worden hersteld en daarvoor moest je wel wat doen, in de zin van zogeheten 'goede werken'.

Genade ontvangen 'om niet'

Luther dacht verder: 'Wanneer weet ik dat ik er alles aan heb

gedaan om vergeving te ontvangen om gered te worden? Een mens is nu eenmaal mens en blijft in zijn leven dingen doen die de relatie met God in de weg staan. Wanneer is het genoeg? Of is het nooit genoeg?' Luther ontdekte door het lezen van de psalmen (o.a. Psalm 103), dat het God Zélf is die genadig en

barmhartig is en zonden vergeeft. En in de brief van de apostel Paulus aan de Romeinen, dat de relatie met God hersteld wordt door Christus. Hij neemt, in onze plaats, op zich wat wij verkeerd hebben gedaan en nog doen.

Lege handen mogen openvouwen om te ontvangen

Dat mogen we ook nu nog steeds ervaren en vieren bij het Avondmaal, de Maaltijd van Heer. Staan met lege handen en deze mogen openvouwen om te ontvangen. Vergeving, nieuw leven, opnieuw mogen beginnen. Om te kunnen bidden: '... niet omdat we het verdiend hebben, maar alleen uit genade.' Om aan het begin van de kerkdienst ook de groet te ontvangen: 'Genade zij u en vrede, van God onze Vader.'

Genade in 2021

We leven in een tijd waarin we niet kunnen ontkennen dat de grondregel van ons samenleven nog vaak dezelfde is: mensen zijn wat ze presteren. Of erger nog: je bent alleen maar iemand als je wat presteert.

Dit geluid laten horen aan iedereen die het horen wil

Luther geeft ook ons vandaag het tegendraadse antwoord dat we God 'door genade alleen' kunnen kennen en ervaren. Een relatie met God begint niet bij goede daden en prestaties, maar bij de belofte dat Hij onze God wil zijn. Je bent geliefd, hoe en waar dan ook. Wij zijn, als kerk, als gemeente van Christus, bij degenen die dit geluid moet laten horen aan

iedereen die het horen wil. Tot slot een paar regels uit het lied 'Wacht maar af' van Matthijn Buwalda. Beluister het ook eens op YouTube.

*Wacht maar af.
Je bent nu hier
En dat is goed*

*Het heeft geen zin om weer
te luisteren
Naar de stemmen in je kop
Die altijd zeggen dat het beter moet*

*Ligt de lat weer veel te hoog?
Loop er dan lachend onderdoor
Wie heeft gezegd dat je er over moet?*

*Maar als de zon straks weer komt
Sta dan op en doe je werk
Gewoon het werk dat je hand
vindt om te doen*

*En stop op tijd, sloof je niet uit
Er is gebakken lucht genoeg.
Maar wordt een trouw-in-het-kleine
kampioen*

*Liever gewoon levende mensen
Dan gracieus gestorven helden
Liever sterke schouders zijn
Dan sterke verhalen doorvertellen
Liever heilig in verborgenheid
Dan te koop met goede daden
Liever trouw aan wat nooit overgaat
Dan snelle roem zonder genade*

*Met dank aan mensen die al meer over Luther en genade hebben gestudeerd dan ik.

• Arianne Lodder
JONGERENPASTOR ZOETERMEER-NOORD

¹ Uit: 'Van U is de toekomst', Visienota Protestantse Kerk in Nederland, 2021

LEVEN VAN GENADE

Je geloof handen en voeten geven, hoe doe je dat?

VISIENOTA • Onder het motto 'Van U is de toekomst' starten we deze maand het nieuwe kerkelijke seizoen. De bewaarbijlage *Gaandeweg* met de activiteiten het komende halfjaar kreeg dit thema en ook de Zoetermeerse wijkgemeenten gaan ermee aan de slag. Het is de titel van de laatste visienota van de Protestantse Kerk. De ondertitel maakt het praktisch: 'Ontvankelijk en waakzaam leven', met 'genade als grondtoon'.

In de visienota 'Van U is de toekomst' wordt gefocust op het begrip 'genade'.

Genade *bevrijdt* – genade is vergeving
Genade *corrigeert* – het is een geschenk van God en geen gevolg van je daden (dus denk niet aan zelfredzaamheid en zelfgenoegzaamheid)

Genade *volstaat* – confronteert en geeft perspectief om ermee om te gaan

Genade *motiveert* – zet je in beweging, schenkt vrijheid en vreugde

Genade *ontspant* – geeft geloofsvertrouwen
De centrale vraag is: Hoe verandert genade mensen, hoe zet genade in beweging? De nota splitst die vraag in vier deelthema's, met een aantal bijbehorende vragen.

1. Een gemeenschap van Woord en Tafel

Welke rol speelt de Bijbel in je dagelijks leven? Hoe kun je Bijbellezens stimuleren en de gemeente? Wat helpt om de Bijbel te lezen en te verstaan? Wat betekent het vieren van het Avondmaal voor je? Wat is wezenlijk daaraan?

2. Als kinderen van één Vader

'De Protestantse Kerk zoekt naar éénheid met kerken en christenen.' Hoe ziet dat er bij jouw gemeente uit? Wat valt er van elkaar te leren? Is er contact met migrantenkerken? Hoe gaat het verder met de oecumene, is er nieuw elan?

3. Van U is het Koninkrijk

Het gaat hierbij om het geloof in het dagelijks leven. Wat helpt om je geloof handen en voeten te geven? Is kerk op zondag voldoende? Een leven lang leren geloven? Wat betekent geloven voor je op je werk, thuis, voor je levensstijl, koopgedrag, eetgedrag, vieren en dankbaarheid, tijd voor rust, inzet voor de buurt?

4. Midden in het leven

Gods Geest gaat ons voor in deze wereld en de kerk staat midden in die wereld. Waar zien we de Geest aanwezig in de wereld om ons heen? Heeft je kerk een roeping in je directe omgeving? Met welke groepen mensen in je omgeving heb je contact als kerkgemeenschap en met welke niet? Hoe zouden die contacten kunnen groeien?

Thema-avond 'Van U is de toekomst'

Lezing met gesprek over het jaarthema en de visienota 'Van U is de toekomst' van de Protestantse Kerk. Met classispredikant Julia van Rijn. Iedereen is welkom!

23 september, 20.00 uur; locatie: De Regenboog, Nathaliegang 263; aanmelden T 06-2184 5948 / (079) 360-01 54 E hvwanzuilekom@hetnet.nl

In dit septembernummer van *Kerk in Zoetermeer* focussen we op het derde deelthema. Het Koninkrijk van God is volgens Jezus al op deze aarde. Het geloof in Gods toekomst krijgt hier handen en voeten als we 'leven van genade'. Hoe geven we dat vorm als we bidden: 'Uw Koninkrijk kome, Uw wil geschiede?' en hoe werkt dat uit in ons dagelijks leven?

► Lees meer op p. 3, 5, 7 en 8

• Jan Blankespoor

VAN DE REDACTIE

Hemelkracht

Het woord heb ik niet van mezelf. Ik leen het van een gastpredikant die het deze zomer zocht en vond voor Jezus. Hemelkracht. Omdat Jezus zichzelf het levensbrood noemt. Je leest dat in het Evangelie van Johannes, hoofdstuk 6.

Zoals het manna in de woestijn brood was dat elke dag uit de hemel kwam. Brood dat je in stukken breekt, om jezelf te voeden en te delen met anderen. Brood dat kracht geeft om te doen wat God wil dat je doet.

Het is net zo'n woord als genade. Je hebt het niet van jezelf, je krijgt het niet van jezelf, je ontvangt het. Jij op aarde: in het hier en nu, en het komt uit de hemel: uit het daar en nu.

Jezus is die dagelijkse hemelkracht. Jezus noemt zichzelf ook niet 'brood voor eeuwig leven', Hij heeft het gewoon over 'leven'. Over opstaan en in beweging komen. Over het zichtbaar maken van 'uw koninkrijk' en 'uw wil', waar we om bidden in het 'Onze Vader'.

Hemels licht over de aardse werkelijkheid en het pad dat je belooft. Een toekomst die niet straks na je dood pas komt, zoals eeuwig ook geen begin en geen einde heeft.

*Groot is uw trouw,
o Heer, iedere morgen
aan mij weer betoend,
... kracht voor vandaag,
blijde hoop voor de toekomst*

Die toekomst van U, die is toch gewoon ook al nu?

• Marieke van der Giessen-van Velzen
HOOFD/EINDREDACTEUR

T/M 5 SEPTEMBER

AH-Voedselbankactie schoolgaande jeugd

OPROEP • In de week t/m 5 september houdt Albert Heijn met de Voedselbank een landelijke actie voor de schoolgaande jeugd: 'Op een lege maag kan je niet leren'. Bij alle zes AH's in Zoetermeer staat een 'actie-eiland' ingericht met themagerichte producten die klanten voor de Voedselbank kunnen kopen. Doe in ieder geval mee als klant.

Kun je ook meehelpen flyereren bij de ingang om klanten op de actie te wijzen, in een blok van twee uur, meld je dan nog aan! Vooral op vrijdag en zaterdag zijn er vrijwilligers nodig!

Opgeven bij coördinator Ronald Spaan
E vbz.transport@gmail.com
W voedselbankzoetermeer.nl

Ook in Zoetermeer-Zuid geslaagde Actie Vakantietas

VERSLAG • Voor de derde maal deed de diaconie van Protestantse Wijkgemeente Zoetermeer-Zuid (Pelgrimskerk, Oase en Regenboog) mee met Vakantietas, een landelijke actie van Kerk in Actie. Deze is bedoeld voor kinderen die opgroeien in arme en kwetsbare gezinnen en in de zomer niet op vakantie kunnen.

In totaal 197 kinderen van 0-17 jaar werden aangemeld door enkele scholen, maatschappelijk werk en de Voedselbank. Voor al deze kinderen werd een fleurige rugzak gevuld met vakantiespeelgoed, andere leuke spulletjes en een tegoedbon voor een ijsje. De stoelen in kerkgebouw De Oase stonden vol, eerst met

speelgoed, later met de gevulde rugtassen. Dit werd bij elkaar gebracht door het inzamelen van cadeautjes door de gemeenteleden, collectes en giften, waarvoor nog meer gekocht kon worden. Ook was er een flinke bijdrage in geld en cadeautjes van Rotary Zoetermeer. Natuurlijk was dit niet mogelijk geweest zonder de hulp van zo'n veertien enthousiaste vrijwilligers uit de kerken en van de Rotary. In diverse ploegjes is heel hard gewerkt om alles in te pakken. Een reactie van één van de scholen: 'Wat hebben wij een hoop kinderen met een blij gezicht de vakantie in mogen sturen dankzij jullie!'

• Tineke Blankespoor
DIACONIE ZOETERMEER-ZUID

KERK IN ACTIE

Collectanten gezocht voor vluchtelingenkinderen

OPROEP • Van 22 tot 27 november organiseert Kerk in Actie een landelijke huis-aan-huiscollecte voor vluchtelingenkinderen in Griekenland. Om deze collecte ook in Zoetermeer tot een succes te maken, zoeken we collectanten. Doet u mee?

Gammele tenten. Extreme kou of juist de ondraaglijke hitte. Onveiligheid, gebrek aan schoon drinkwater, medicijnen en sanitaire voorzieningen. En misschien wel het ergst van alles: de uitzichtloosheid, het jarenlange, onzekere wachten. Dat is de realiteit waarin duizenden kinderen in Griekse vluchtelingenkampen opgroeien. Wij gunnen hen een beter leven! Daarom komen we in actie en organiseren in november 2021 opnieuw een huis-aan-huiscollecte. Kerk in Actie helpt met voedsel, kleding en onderwijs en probeert deze kinderen op een betere plek te krijgen.

Wilt u meehelpen? Meld u aan als collectant. Het gaat om twee tot vier uur van uw tijd, alleen of samen met iemand. Je hoeft

niet bij een kerk betrokken te zijn om mee te doen. Informeer gerust eerst voor u beslist. Hoe meer mensen zich aanmelden, hoe meer wij voor vluchtelingenkinderen op Griekenland kunnen betekenen.

Het Platform ZWO (Zending Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking) is een samengaan van Zoetermeerse ZWO-groepen en zendingscommissies, dat zich bijzonder aanspreekt door de nood in Griekenland en deze actie graag in Zoetermeer wil realiseren.

-Advertenties-

Opgeven bij het Zoetermeers ZWO-platform E marius.cusell@hetnet.nl T 06-2168 1988 of bij het landelijk collecteteam van Kerk in Actie T (030) 880 17 01 E collecte@kerkinactie.nl of via kerkinactie.nl/huisaanhuiscollecte Bekijk ook het filmpje op youtu.be/tmFT72iVbUc

• Marius Cusell
ZWO-PLATFORM ZOETERMEER

19-26 SEPTEMBER

Vredesweek: 'Inclusief samenleven'

Iedereen kent wel het gevoel er even niet bij te horen en te worden uitgesloten. Sommigen ervaren dat ze stelselmatig niet gehoord worden en dat ze geen onderdeel uitmaken van een groter geheel. Deze uitsluiting ligt diep verankerd in onze maatschappij.

'Er is pas sprake van vrede als er recht wordt gedaan aan iedereen', schrijft PAX op zijn website. Daarom kiest het InterLevensbeschouwend Overleg Zoetermeer, net als PAX, als thema van de Vredesweek 2021: 'Inclusief samenleven'. Samen met onze partners werken we dit thema uit in diverse programmaonderdelen, zoals de traditionele Walk of Peace en de Drive-in voorstelling van de bijzondere film 'Burden', coronaproof te bekijken vanuit uw eigen auto (of die van vrienden). Samen maken we een inclusieve samenleving. We hopen u in de Vredesweek te ontmoeten!

Hier alvast een voorproefje van het programma.

- **Zaterdag 18 september**
Walk of Peace – opening door burgemeester Bezuijen
start 14.30 uur, Nicolaasplein
- **Zondag 19 september**
Lezing Nagall-Gelin tijd volgt, Forum
- **Maandag 20 september**
Voor de jeugd: Vooroordelenkoffer diverse locaties en data
- **Dinsdag 21 september**
Vredesmaaltijd 12.30 uur, Rakkersveld, locatie Piëzo
Drive-in filmvoorstelling i.s.m. Cameo 19.45 uur, Evenemententerrein Silverdome
- **Woensdag 22 september**
Paneldiscussie n.a.v. de film 'Burden' 14.30 uur, Forum
- **Vrijdag 24 september**
Ambassade van Vrede/ILOZ – ambassadeurswisseling en uitreiking ILOZ-award 19.00 uur, Forum
- **Zaterdag 25 september**
Samen voor de Stad i.s.m. met Stichting Present vanaf 10.00 uur Kinderfestival i.s.m. Stichting Rijk vanaf 11.00 uur, Carry v. Bruggenhove
- **Zondag 26 september**
Interreligieuze vredesviering 14.00 uur, diverse gebedshuizen

Meer informatie op [W iloz.org](https://www.iloz.org), de Facebookpagina van ambassadevanvredesoetermeer of E info@iloz.org

• Kleinschalige onderneming met persoonlijke zorg en aandacht

• 24 uur per dag bereikbaar

• Ongeacht uw verzekering

Van Dongen
Uitvaartzorg met karakter

Bel na overlijden
079 - 343 43 03
wij zijn 24 uur per dag bereikbaar!

Van Dongen
Uitvaartzorg & UitvaartCentrum
Bredewater 20a, 2715 CA Zoetermeer
079 - 343 43 03 • www.vdusz.nl

**ZEKER VAN VAKWERK
ZEKER VAN DORP**

Van Dorp uw technisch dienstverlener

Van Dorp is specialist in technisch beheer van bestaand vastgoed. Wij nemen u het hele proces uit handen en denken met u mee hoe u uw pand optimaal kunt inzetten en verduurzamen.

Als familiebedrijf hebben wij betrokken medewerkers met passie voor techniek. Met hun vakkennis en persoonlijke aandacht realiseert Van Dorp duurzame oplossingen. U bent zeker van een gezonde leef- en werkomgeving. Door onze landelijke dekking en regionale aanwezigheid zijn wij altijd dichtbij. Neem contact met ons op via (079) 368 76 87 voor vrijblijvend advies.

[vandorp.eu](https://www.vandorp.eu)

VAN DORP
MET KENNIS EN RESPECT

Ook adverteren in Kerk in Zoetermeer?
Vraag de tarieven:
advertenties@kerkinzoetermeer.nl

Uiterste overgave

'Uw wil geschiede' (Matteüs 6:10)

Of ik iets wilde schrijven over deze bede van het Onze Vader: 'Uw wil geschiede'. Voor ik het wist had ik ja gezegd. Maar toen ik ervoor ging zitten realiseerde ik me dat dit overbekende zinnetje uit het volmaakte gebed misschien wel het moeilijkste is wat er te bidden valt. En dat terwijl we het vaak gedachteloos uitspreken, zonder een goed besef van de diepten die er achter verborgen liggen.

Nogal eens wordt deze bede opgevat als uiting van berusting. Je bidt ergens om, maar zegt uiteindelijk: 'Uw wil geschiede.' Want God heeft nu eenmaal het laatste woord. 'Was mein Gott will, das g'scheh allzeit, Sein Will, der ist der beste', klinkt het in Bachs Matthäus-Passion. Maar als Jezus in Getsémané bidt dat Gods wil zal geschieden gaat het niet om berusting. Integendeel, het gaat om een bewuste keuze voor God en mensen. Zelfs als God en mensen Hem in de steek laten, kiest Jezus ervoor om God lief te blijven hebben boven alles en daarin ook de naaste. Want dat is de wil van God. En dat tot het bittere einde.

... op paden die je zelf nooit zou uitstippelen

Als wij als Kerk dit gebed met Jezus meebidden, moeten we daarom wel weten wat we doen. Het is een nogal vérstrekkend gebed. Wie 'uw wil geschiede' bidt, vraagt om totale en uiterste overgave. Hoe zwaar en moeilijk dit is, blijkt wel uit het feit dat

Jezus Zelf deze woorden maar liefst drie keer herhaalt. Totale overgave aan God is een gevecht dat je voert met jezelf en met Hem. Het is het laatste wat je wilt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat dit gebed te veel gevraagd is. Kijk naar de discipelen die, terwijl Jezus in gevecht is, het opgeven en in slaap vallen. Toch zijn we als Kerk geroepen om 'uw wil geschiede' met Jezus mee te bidden, omdat we bij Hem horen als zijn lichaam in deze wereld.

Deze bede maakt ons alert en waakzaam

Wat is deze wil van God? Dat is niet de wil van de meerderheid of de sterkste. Ook niet per se de wil van de underdog. De wil van God is Hem liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. De wil van God is gaan waar Hij je roept, het is Christus navolgen die je brengt op paden die je zelf nooit zou uitstippelen. Daarmee is 'uw wil geschiede' ook een heel verontrustend en bedreigend gebed voor westerse

christenen die zichzelf en hun status quo willen handhaven. Deze bede schudt ons wakker en maakt ons alert en waakzaam. Is het Gods wil die we volgen of onze eigen wil, aangepast aan de heersende maatschappelijke mode? Christus navolgen betekent ook de openheid om altijd je eigen wil tussen haakjes te zetten. Zelfs als je van goede wil bent en de beste bedoelingen hebt.

Vingeroefening

Even een vingeroefening: wat betekent 'uw wil geschiede' in een tijd waarin meer en meer openbaar komt dat we hard op weg zijn deze wereld onleefbaar te maken? We leven op veel te grote voet. Dat vraagt niet om berusting, maar om beslistheid en dwarse keuzes voor een ander leven, gedreven door bijbelse waarden als eenvoud, nederigheid en gerechtigheid. Het smalle pad van Christus vraagt om kleine voeten.

Spannend

Om dat pad te gaan hebben we elkaar hard nodig. Als je in je eentje op zoek gaat naar wat God

In de Visienota 2021 'Van U is de toekomst' schrijft de Protestantse Kerk dat Jezus in het 'Onze Vader' vanuit hemels perspectief het zicht scherpt op onze verantwoordelijkheid voor medemens, schepping en samenleven. Wat bidden we eigenlijk met '... uw koninkrijk kome, uw wil geschiede'?

wil, loop je het risico van willekeur en wishful thinking. In je eentje kun je ook zomaar indommelen in vrome of cynische berusting. We zijn aan elkaar gegeven, ook om elkaar wakker te houden en samen te zoeken naar de goede en volmaakte wil van God. Dat is spannend. Overgave is spannend. Het betekent loslaten

en verliezen van status, bezit, controle en wat niet al. Spannender nog: je schiet er zelf bij in. Maar je ontvangt er Christus voor terug. Het leven en de overvloed in Hem die ons voorgaat door een wereld die in brand staat. Heer, leer ons bidden!

• ds. Pieter Baas
PREDIKANT OOSTERKERK
Foto: Leonie Vreeswijk-Feith

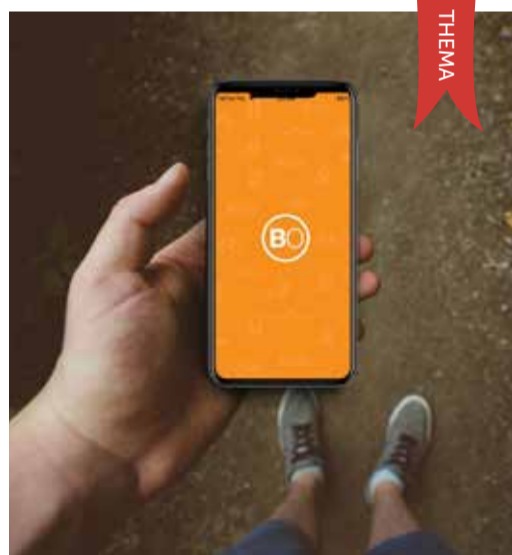
LEVENSGEBED

Dank u! – Sorry – Alstublieft

APP BIDDEN ONDERWEG • In onze redactievergadering voor dit septembernummer spraken we over het bijbelse en theologische begrip 'genade'. Dat kan snel zwaar en hoog gegrepen zijn. Hoe geef je het handen en voeten en een plek in je liturgie van alledag, zoals de PKN-nota 'Van U is de toekomst' ons voorstelt?

Onmiddellijk dacht ik aan wat mij sinds een half jaar vrijwel dagelijks wordt aangereikt in de app Bidden Onderweg en in het bijzonder aan het onderdeel Levensgebed. Daar wordt mij een weg gewezen die oefent in aandachtig en dankbaar leven. Het helpt mij om stil te staan bij in wie en wat ik geloof en hoe ik dat geloof handen en voeten kan geven. Bidden Onderweg is een initiatief van de jezuïeten, geïnspireerd door de ignatiaanse spiritualiteit, het gedachtegoed van de stichter van de orde, Ignatius van Loyola. Het richt zich op christenen van verschillende denominaties en kent ook veel protestantse deelnemers. Juist in coronatijd ontdekten velen de bijbehorende app. Deze biedt elke dag een nieuwe gebedspodcast aan. Dit is een combinatie van muziek, een bijbelgedeelte en vragen om over te mediteren en al biddend aandacht te geven. Het bleek voor mij een goede invulling van een dagelijks stiltemoment. Een mooie foto, bijzondere muziek, het luisteren naar een bijbelgedeelte met daarbij soms

verrassende vragen die je helpen het gehoorde te verbinden met het eigen leven op dat moment. Tien minuten even stil staan en stil zijn voor en met God. De app liet mij ook kennismaken met wat gezien wordt als de meest kenmerkende vorm van ignatiaans gebed: het levensgebed. Andere namen ervoor zijn aandachts- of bewustzijns onderzoek of reflectie, maar de benaming levensgebed is beter. Het gaat om meer dan onderzoek, het gaat om gebed. Het eerste en belangrijkste onderdeel van het levensgebed is: 'Dank u!' Je kijkt terug naar wat deze dag je troost, vreugde, ruimte, rust, kracht en moed gaf. Neem daar de tijd voor. Dat wat je troostte zegt iets over waar en hoe je God hebt ervaren. Daar dank je God voor. Pas daarna is het zinvol om 'Sorry' te zeggen. Waar ging het niet goed, waar heb je spijt van en wat wil je anders doen? Dat maakt de weg vrij naar het derde deel van het levensgebed. Er is ruimte gekomen voor een blik vooruit, voor goede

voornemens, voor alstublieft, dit ga ik anders doen. Ooit leerde ik bij mijn pastorale opleiding dat het goed is je gebed te beginnen met te danken. Bidden Onderweg bepaalde mij via het levensgebed er weer bij hoe belangrijk en waardevol dat begin is. Vijf minuten levensgebed voor het slapen gaan helpt je om je aandacht te richten op God, bepaalt je bij wat je die dag gegeven werd en oefent je om aandachtig en dankbaar te leven, om te weten van genade.

• Joke Westerhof

ONDER WOORDEN

Onze vader verborgen

Onze vader verborgen uw naam worde zichtbaar in ons uw koninkrijk kome op aarde uw wil geschiede, een wereld met bomen tot in de hemel, waar water schoonheid, en brood gerechtigheid is, en genade –

waar vrede niet hoeft bevochten waar troost en vergeving is en mensen spreken als mensen waar kinderen helder en jong zijn dieren niet worden gepijnigd nooit één mens meer gemarteld, niet één mens meer geknecht.

Doof de hel in ons hoofd leg uw woord op ons hart breek het ijzer met handen breek de macht van het kwaad

Van U is de toekomst kome wat komt

Huub Oosterhuis

In: 'Gezongen Liedboek', Kampen: Kok, 1993

Advertenties

UITVAARTZORG
PATERNOTTE

"Als u afscheid moet nemen, dan wilt u dat natuurlijk zo goed mogelijk doen".

079 - 303 22 03
24 uur per dag bereikbaar

Koraalrood 153, 2718 SB Zoetermeer
www.paternotteuitvaart.nl
info@paternotteuitvaart.nl

Hospice - Elim
MOERKAPELLE

Scan de QR-code om een kijkje te nemen in het hospice.

Wilt u meer weten over een verblijf of vrijwilligerswerk in het hospice?
079 820 0881 www.hospice-elim.nl

Hospice Elim in Moerkapelle is een bijna-thuis-huis voor mensen in de laatste levensfase.

KERKDIENTEN SEPTEMBER

Bezoek voor actuele informatie over kerkdiensten en activiteiten de websites van de wijkgemeenten, de website PGZOETERMEER.NL en onze website KERKINZOETERMEER.NL

Table with 5 columns: Gemeente, Zondag 5 september, Zondag 12 september, Zondag 19 september, Zondag 26 september. Lists church services for various communities like Oude Kerk, Pelgrimskerk, De Oase, etc.

CONTACT

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE OUDE KERK, PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID, GEMEENSCHAP RONDOM PELGRIMSKERK, GEMEENSCHAP RONDOM DE OASE, GEMEENSCHAP RONDOM DE REGENBOOG, HERVORMDE WIJKGEMEENTE OOSTERKERK.

COLOFON

Kerk in Zoetermeer is een uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer. Deze krant verschijnt tien keer per jaar. 5e jaargang | nummer 7 | september 2021

COOKING FOR LIFE workshops & advies. THEMATISCHE KOOKWORKSHOPS ADVIES AAN PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN GEZELLIG (LEREN) KOKEN MET FAMILIE EN VRIENDEN KOOKDEMO OP LOCATIE

Schoonheidssalon Azora. Schoonheidsbehandelingen, Duo behandelingen, Aangesloten bij ANBOS en Provoet.

OVERIGE DIENSTEN

Table with 2 columns: Datum, Spreker. Halte 2717, Vivaldi.

PERRONMEETINGS

Table with 3 columns: Datum, Spreker, Voorganger. Oosterkerk (Bovenzaal).

WEEKSLUITINGEN

Table with 4 columns: Datum, Tijd, Voorganger. Elke vrijdag in WelThuis De Morgenster.

Berichten en kopij oktobernummer

Kopij over 1 oktober t/m 3 november insturen woensdag 8 september. Het oktobernummer komt uit op 29 september.

Bezorging

Buytenwegh/De Leyens, Noordhove, Seghwaert, Oosterheem: Bert de Jong

Vrijwillige bijdrage

Hebt u al aan de vrijwillige bijdrage voor het kerkblad gedacht? U kunt uw gift voor 2021 nog overmaken op NL15 RABO 0373 7337 04

Kerkelijk Bureau

Dinsdag en vrijdag van 9.00-12.00 uur Frans Halsstraat 3, 2712 JS

Abonnement of losse nummers?

E info@kerkinzoetermeer.nl • T (079) 3 522 519

Redactie.AMG. JOURNALISTIEK BUREAU. A.M. van der Giessen-van Velzen

PHOTO'S by Leonie. info@photosbyleonie.nl

Van der Kruk Consultancy. DÉ OPLOSSING VOOR UW ADMINISTRATIE

Teeuw. UITVAARTVERZORGING. Hoekeindseweg 61 Bleiswijk

Ook adverteren? Kerk in Zoetermeer werkt aan verbreding in kwaliteit en kwantiteit.

Large advertisement for Teeuw Uitvaartverzorging with a photo of a group of people and a rose.

Start nieuwe seizoen: 'Er is toekomst' – Leef!
Kijk voor de startweekends en startzondagen deze maand op de kerkdienstenpagina en op de websites van de wijkgemeenten. Welkom!

UITGELICHT

Zie voor alle vormings- en toerustingsactiviteiten in september het **bewaarblad Gaandeweg** en de agenda op kerkinzoetermeer.nl

► Bijbels Hebreeuws

Nieuwe start. Iedereen kan aanschuiven.
8 september, 16.30 uur;
De Herberg, Dorpsstraat 59
E chwesdorp@occiopagus.nl

► De Bergrede als levenskunst

Gesprekskring over 'De universele wijsheid van de Bergrede' van Hein Stufkens.
20 september (p. 9-38),
20.00 uur; Adventskerk,
Julianalaan 3 T 06-1104 1992
E khvanklaveren@gmail.com

► Kliederkerk

Samen ontdekken, vieren en eten. Voor kinderen en hun (groot)ouders, voor iedereen.
25 september, 15.30 uur;
De Oase, Kerkenbos 8
E gerdavooijs@gmail.com

► Leerhuis 'Hoe verder als kerk?'

Gesprek over kansen voor ons en de kerk.
27 september, 20.00 uur;
De Herberg, Dorpsstraat 59
E chwesdorp@occiopagus.nl

► Krant op tafel

Discussie over de actualiteit.
27 september, 15.00 uur;
Adventskerk, Julianalaan 3
T 06-1104 1992
E khvanklaveren@gmail.com

GELOOF EN LEVENSTIJL

Hoe genade je doen en laten motiveert

VIERLUIK • Hoe verandert genade mensen? Hoe zet genade in beweging? En hoe beïnvloedt geloven je levensstijl? Vier inkijkjes in het leven van mensen over het effect van 'leven van genade' op hun manier van zijn.

Betaalbaar voor iedereen, duurzaam en verbindend

KLEDINGBEURS • Twee keer per jaar wordt er een kleding- en speelgoedbeurs georganiseerd in de Oosterkerk. Mensen uit heel Zoetermeer en omgeving kunnen kleding die niet meer gedragen wordt maar nog wel goed is voor een tweede ronde aanleveren. Ook speelgoed wordt ingezameld.

Uit heel Zoetermeer komen mensen naar de beurs in de kerk om kleding te kopen, en ook om gezellig wat te eten, te drinken en bij te praten. Helaas kon dit de afgelopen anderhalf jaar niet doorgaan wegens corona, maar we hopen dat het dit najaar wel weer mogelijk is. De kledingbeurs heeft verschillende doelen. Ons eerste doel is om de drempel van de kerk figuurlijk lager te maken voor mensen buiten de kerk. We willen laten zien dat iedereen welkom is, en we willen de liefde die God voor ons heeft uitstralen. Daarnaast willen we leuke kleding en speelgoed betaalbaar maken voor iedereen. Daarom hebben we lage prijzen en worden er ook bonnen voor kledingstukken uitgedeeld bij de Voedselbank, vlak voor een nieuwe kledingbeurs. Natuurlijk betekent dat niet dat alleen mensen met weinig te

besteden welkom zijn. Veel mensen kopen liever tweedehands spullen uit duurzaamheidsoverwegingen. Altijd maar weer nieuwe spullen kopen en oude weggevoeren schaaft uiteindelijk de schepping, en wij hebben de verantwoordelijkheid voor goede zorg van de schepping van God gekregen.

De liefde die God voor ons heeft uitstralen

Als derde doel steunen we het werk in de wijk dat door Perron georganiseerd wordt. Veel mensen uit de Oosterkerk en Perron helpen mee, door kleding en speelgoed te verzamelen, uit te zoeken, alles klaar te zetten, iets te bakken om te verkopen of op de dag zelf te helpen bij de verkoop. Dit bevordert ook de onderlinge betrokkenheid, het is altijd erg gezellig.

Voor zaterdag 2 oktober staat er weer een kleding- en speelgoedbeurs op de planning. Dit keer willen we ook positiekleding aanbieden. We hopen en bidden dat het door kan gaan!

• Annemiek de Hoop-de Blois samen met Heleen Slingerland, Esther 't Jong, Alicia van Steekelenburg
TEAM KLEDINGBEURS OOSTERKERK/PERRON

'Die band met Jezus bepaalde wat ik deed'

VERTROUWEN EN DURVEN • Van jongsaf aan ben ik opgegroeid met God. In mijn jeugd was dat een God die zoveel van mij hield, dat ik het vreselijk vond Hem verdriet te doen. Het was in ons gezin heel duidelijk: God hield van alle kinderen of ze nu arm waren of rijk, zwart, geel of wit, zo zongen wij altijd.

Als een groepje kinderen iemand uitlachte of treiterde, dan had ik de opdracht van God daartegenin te gaan, ook als ik dat niet durfde. Mijn jeugd was dus vermengd met schuldgevoel. Inmiddels kan ik zeggen: dat ben ik gelukkig nooit kwijtgeraakt! Maar die wat duistere kant is in balans gebracht door steeds weer andere mensen die mij leerden meer op Gods Liefde te leren vertrouwen. Want als ik zelf niet kan genieten van het leven, hoe zou ik dan andere mensen kunnen helpen een goed leven te krijgen waar zij van kunnen genieten? Er was in mijn leven altijd Jezus die van mensen hield, vooral van mensen aan de onderkant van de samenleving; Jezus die mij vroeg Hem daarin niet in de steek te laten. Dat heb ik natuurlijk regelmatig wel gedaan, uit angst of gemakzucht, maar het was ook duidelijk wat Jezus daarvan dacht ... Dat heb ik altijd geweten, ook in de jaren dat ik me afvroeg of ik eigenlijk wel in Jezus geloofde.

Die band met Jezus ('What would Jesus do?') leidde niet zozeer tot een bepaalde leefstijl, maar bepaalde wat ik deed en waar ik aan mee werkte: van het oprichten van een Meiden Blijf-van-mijn-lijf-huis tot het meedoen aan de demonstratie Red de Zorg en het ondertekenen van petitie van Amnesty en Greenpeace. Dat leidde ook tot mijn keuze om vegetarisch te eten en geen cosmetica te gebruiken die is getest op dieren of waarin microplastics zijn verstoppt. Soms moet ik daarbij accepteren dat ik aan m'n grens ben en dat het maar moet zijn zoals het is, soms dagen anderen me uit of ik niet nog een stapje verder kan gaan.

Soms dagen anderen me uit een stapje verder te gaan

Inspiratie komt me steeds weer overal vandaan tegemoet: gesprekken met bijzondere (iedereen in feite) mensen over hun manier van geloven, hun keuzes en hun levens, in een preek of bij zomaar ergens koffiedrinken, in een leerhuis of een Innerlijke Pelgrimage, in De Regenboog of in de Redeemed Church of Christ. Ik hoop zulke gesprekken nog vaak en met veel van jullie te mogen voeren.

• Mieke Brak
ZOETERMEER-ZUID (DE REGENBOOG)

TAAL VAN VANDAAG (3 EN SLOT)

De verziende trouwpartij

Dit is de derde en laatste aflevering van de fictieve cursus 'Nascholing voor theologen', die probeerde een oud (bijbel)verhaal in een modern jasje te steken. Dit keer gaat het over het bruiloftsfeest van Matteüs 22.

De een of andere royalty in een verland besloot eens flink uit te pakken toen zijn zoon liet weten dat hij wilde trouwen. Hij gaf zijn particulier secretaris opdracht om een lijst van genodigden op te stellen, vooral andere royalty's en veel leden van de plaatselijke Rotary- en Lionsclubs. 'Vier met ons de bruiloft – met bal na.' Uiteraard werd de genodigden gevraagd even via e-mail te laten weten of ze kwamen. Voor het aantal stoelen en de planning van de cateraar. Hoeveel uitnodigingen hij ook uitstuurde, er kwamen amper aanmeldingen binnen. Wel veel veranderingen met de meest bizarre smoesjes:

de een moest naar de presentatie van een nieuw model e-bike, de ander naar de verjaardag van zijn schoonmoeder in een andere hoek van het land. En weer een ander liet weten dat hij met zijn caravan naar de APK moest. Je kunt je indenken dat de royalty op zijn zachtst gezegd 'not amused' was.

Ik zal ze krijgen

Hij gaf opdracht om een nieuwe lijst van genodigden op te stellen. En die kwamen uit alle hoeken en gaten: de supporters van de lokale voetbalclub (F-side), de vaste bezoekers van het daklozen centrum van het Leger des Heils. En pesterig liet hij zijn secretaris er bij zetten:

'Jongens, gratis eten en drinken van de beste cateraar van de stad.' Dat zou vast helpen. Maar hij bleek zich verkeken te hebben op de interesse van de beoogde doelgroep, want in plaats van juichend naar het aanmeldingspunt te komen, maakten ze korte metten met de mensen die hen de uitnodiging door de strot wilde duwen. De koning op zijn beurt liet zijn koninklijke garde een keiharde charge uitvoeren tegen het ondankbare volk. Maar hij wilde wel gasten aan tafel zien. Dus liet hij de Mobiele Eenheid opdracht geven om lukraak mensen bij elkaar te veggen. Eindelijk kwam de zaal een beetje vol. De koning ging echter helemaal door het lint

toen hij een van de gasten zag lopen in een afgetrapte spijkerbroek met gaten op de knieën. Omdat de man geen goede verklaring kon geven voor zijn weinig feestelijk kostuum, liet de koning hem door zijn lijfwacht subiet de zaal uit werken, terwijl hij binnensmonds snauwde: 'Ik heb er wel veel uitgenodigd, maar ik ben niet blij met iedereen.'

De deelnemers aan de cursus mochten een poosje nadenken hoe ze dit aan de catechisanten zouden uitleggen.

• Fien Meiresonne

— Advertenties —

Gebroeders Huurman
een vertrouwde naam voor al uw bouw wensen

Bouwbedrijf | Gebroeders
Huurman

100 jaar vakmanschap en deskundigheid in nieuwbouw, verbouw, onderhoud en renovatie.

www.gebrhuurman.nl

Kwaliteits, Zekerheid, Service Garantie

MONDIAL MOVERS
Verhuisbedrijf Henneken

Professionele verhuizers van huis uit.

- Particuliere verhuizingen
- Kantoor- en bedrijfsverhuizingen
- Nationale- en internationale verhuizingen • Verhuishwinkel
- Verwarmde en beveiligde inboedel-/archiefofslag

Goudstraat 51
2718 RD Zoetermeer
Telefoon: +31 (0)79-361 13 68

E-mail: info@henneken.nl
Internet: www.henneken.nl

ERKENDE VERHUIZERS
ZORG VERHUIZER 2013

VAN RENAISSANCE TOT NU

THEMA

Het 'Onze Vader' in de (kerk)muziek

ACHTERGROND • Het 'Onze Vader' of 'Pater Noster' is het meest verbreide christelijke gebed. Deze levensomvattende gebedstekst, gericht aan God, voor onszelf, voor mensen en de wereld om ons heen, werd al in de eerste eeuw na Christus opgenomen in de kerkelijke liturgie en vormt steeds weer een inspiratiebron voor componisten en musici. Johan van Oeveren duikt een paar pareltjes op.

Het 'Onze Vader' zoals wij het kennen vindt zijn oorsprong in de evangeliegeschriften van Mattheüs (hoofdstuk 6:9-15) en Lukas (hoofdstuk 11:2-4, een kortere versie). De tekst van Mattheüs vermeldt na de zeven beden ook de lofprijzing aan God: *'Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid.'*

Eenstemmig

In de eerste eeuw na Christus komen we het gebed al tegen bij de eerste christengemeenten. Voor zover bekend werd het voor het eerst gezongen in de Gallicaanse zang in de Latijnse liturgie: een mengeling van Oosterse en Westerse muziek. Toen de Romeinse zang en liturgie breder werden ingevoerd, kwam daarvoor het Gregoriaans in de plaats. Dit was eenstemmig gezongen muziek, zonder verdere begeleiding. De term Gregoriaans wordt sinds de achtste en negende eeuw gebruikt om kerkmuziek aan te duiden die een vast onderdeel vormt van de kerkelijke liturgie.

Prachtige koorwerken

Veel componisten hebben dit gebed gebruikt in hun composities. Als eerste is te noemen de bekende kerkhervormer **Maarten Luther**. Hij schreef in 1538 een melodie bij de zeven beden.

Igor Stravinsky
Pater Noster - *Отче Наш (Otche Nash - Church Slavonic)* - YouTube
Felix Mendelssohn-Bartholdy
Sonata No. 6 in D minor "Vater unser im Himmelreich" - YouTube
Josquin des Prez
Pater noster / Ave Maria - YouTube
Toon Hagen
"Vater unser im Himmelreich" by Toon Hagen - A set of minimalist style variations for organ - YouTube

Het 'Onze Vader' in het Latijn, genoteerd voor Gregoriaanse zang

Hij koos voor een oudere melodie van een anonieme componist, mogelijk met een wereldlijke tekst. Dat kwam in die tijd wel meer voor. Telkens weer inspireren de zeven beden en vaak ook de melodie zoals de meesten wel zullen kennen uit de diverse bundels. Veel componisten hebben deze melodie of in een wat gewijzigde vorm gebruikt in hun composities. Denk aan componisten als **Heinrich Schütz, Johann Schein** en **Johann Sebastian Bach**. Maar ook de latere musici, die geïnspireerd door de tekst tot prachtige koorwerken zijn gekomen.

Indringende devotie

Kijken we naar de twintigste eeuw, dan springt met name **Igor Stravinsky** eruit. Hij blijft dicht bij de sfeer van het Gregoriaans. Zeer ingetogen, slechts gebruikmakend van vier melodienoten in de sopraan. De devotie, eerbied en de opperste concentratie die het zingen van dit 'Pater Noster' vereist, zijn indringend. Stravinsky is ook de componist van zeer expressief werk zoals 'Le Sacre du Printemps', en tegelijk dan dit 'Pater Noster' van hem: zo eenvoudig en verstild.

De Woordenlijst van de Nederlandse taal vermeldt 'Onzevader' als officiële spelling, maar in de rooms-katholieke, orthodoxe en protestantse traditie is de benaming 'Onze Vader' gebruikelijker. Het wordt ook wel het 'Gebed des Heren' genoemd, omdat het Jezus Zelf was die het zijn leerlingen leerde bidden. Het is één van de bekendste gebeden, zo niet hét bekendste gebed in de Kerk.

Variaties

Boeiend zijn ook de vele orgelwerken die van het 'Onze Vader' geschreven zijn. Vaak met variaties, om zo de beden te illustreren in klank. Denk hierbij aan de componist **Felix Mendelssohn Bartholdy** met zijn 'Sonate nr.6'. Omdat het universele van de tekst zo inspirerend blijft, is dat vaak weer terug te horen in de verklanking van de vele composities. Om de verschillen te horen en eigenlijk ook weer niet ... Luister eens naar 'Pater Noster' vanuit de Renaissance van **Josquin des Prez** en daarna naar het 'Vater unser im Himmelreich' van de hedendaagse componist **Toon Hagen**, voormalig organist van de Oude Kerk Zoetermeer. Beide zijn te vinden op YouTube.

• Johan van Oeveren
MUSICUS

Onze Vader, Die in de hemelen zijt;
Uw naam worde geheiligd.
Uw koninkrijk kome.
Uw wil geschiede,
gelijk in den hemel,
alzo ook op de aarde.
Geef ons heden
ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
*Want uw is het koninkrijk,
en de kracht, en de heerlijkheid
in der eeuwigheid. Amen.*

Statenvertaling, 1773

Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen,
laat uw wil gedaan worden
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood
dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven
wie ons iets schuldig is.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons van het Kwaad.

Herziene Nieuwe Bijbelvertaling:
NBV2021 (verschijnt in oktober)

CULTURELE AGENDA

Alle culturele activiteiten met toelichting staan ook op www.kerkinzoetermeer.nl

Open Monumentendag

Wilt u de Oude Kerk Zoetermeer en de recente aanbouw De Herberg eens uitgebreider bekijken? Dat kan tijdens de Open Monumentendag op zaterdag 11 september van 12.00-17.00 uur. Deze middag krijgt u uitleg over de gebouwen, de bijzonderheden in het interieur en de verschillende activiteiten die er plaatsvinden. Ook zal er muziek worden gespeeld op het grote Lohmanorgel en het kleinere koororgel, de vleugel en het carillon.
11 september, 12.00-17.00 uur; Oude Kerk, Dorpsstraat 59
W herbergoudekerk.nl > okgeschiedenis.php

Carillonconcerten op Open Monumentendag

10.00-11.00 én 13.00-14.00 uur, vanaf toren Oude Kerk
Op Open Monumentendag bespeelt Johan van Oeveren tweemaal het Eijsbouts-beiaard bovenin de toren van de Oude Kerk. Op het programma onder meer 'Wonderful world' van Louis Armstrong, 'Theme from Schindler's list' van John Williams (arr. Joh. van Oeveren) en een eigen medley van Hollandse liedjes.

11 september; buiten te beluisteren in bijvoorbeeld Dorpsstraat en Wilhelminapark

Architectuurwandeling Dorpsstraat

Wandeling door het historische deel van Zoetermeer: langs het oudste gebouw de Oude Kerk, langs de Nicolaaskerk en het moderne gebouw van CKC&Partners, langs Molen De Hoop en karakteristieke woningen in de Eerste Stationsstraat. De route is 3 km en begint bij RandstadRail-halte Stadhuis.
Download de routekaart W zoetermeerisdeplek.nl

Lunchpauzeconcerten Oude Kerk

vanaf 1 september weer elke woensdag van 12.45-13.15 uur
1 sept Ronald de Jong – orgel
8 sept Regina Ederveen – harp
15 sept Johan Brouwer – klavecimbel
22 sept Johann Merkel – vleugel en Sebastiaan van der Bergh – cello
29 sept Albert Brussee – vleugel
Oude Kerk, Dorpsstraat 59; deurcollecte.nl
W herbergoudekerk.nl (reserveren is nog nodig)

Zaterdagmiddag-orgelconcert

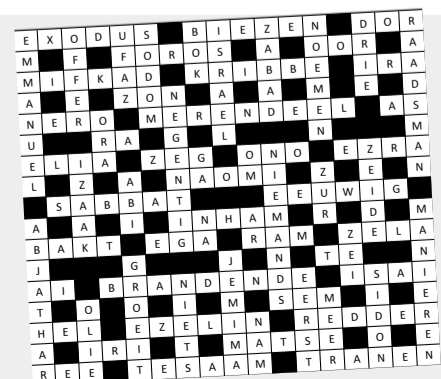
Ronald de Jong verzorgt het eerste concert in de serie zaterdagmiddagconcerten met werk van J.S. Bach en tijdgenoten op het Lohmanorgel.
25 september, 15.00 uur; Oude Kerk, Dorpsstraat 59; concert met toegangsprijs W herbergoudekerk.nl

Lunchconcert Oosterkerk

Elke tweede dinsdag, tijdens de marktdagen in Oosterheem, is er een lunchconcert met afwisselende optredens van zangers, pianisten en ensembles, de ene keer professionals, de andere keer amateurs. Deze keer zingt het Christelijk Mannenensemble Zoetermeer en bespeelt Johan van Oeveren de piano. Op het programma onder meer 'Amazing Grace', 'Houd mij vast', 'Maranatha', om mee te zingen en mee te neurien.
14 september, 13.00-13.45 uur; Oosterkerk, Oosterheemplein 320

'Tijd en Eeuwigheid' Poëzie in beeld en woord

EXPOSITIE • T/m 19 september is in Den Haag de tentoonstelling 'Tijd en Eeuwigheid' te zien in de Kloosterkerk en Museum Escher in het Paleis: 22 papierkunstobjecten van Annita Smit, gemaakt van ultradunne en gered bijbelpapier, waar soms nog flarden teksten doorschemeren. Twee werken maakte Smit van gebruikte liedboeken, een ander van 'total loss Bijbels'. Ook de toelichting is gedrukt op het speciale bijbelpapier van Royal Jongbloed. Het Bijbels Museum maakt reizende tentoonstellingen met nieuw, vaak speciaal gemaakt werk en bruiklenen. Het museum staat voor *fair practice* in de kunst en duurzaamheid.
W kloosterkerk.nl en bijbelmuseum.nl

In de Bijbelpuzzel in de Zomerspecial bij het juli-augustusnummer van *Kerk in Zoetermeer* zaten helaas een paar kleine foutjes in de omschrijvingen. Hoewel de puzzel door sommigen daardoor als wat lastig werd ervaren, was er veel waardering onder de inzenders en ik heb er bij de controle rekening mee gehouden. Er zijn onder degenen met 0 fouten vijf boeken verloot. De gelukkigen zijn: Plony Ripmeester, dhr. Ger Nummerdor, Riet Bij de Vaate, Ria Kamp en Anneke van der Heijde.

• Jan Blankespoor

Advertentie

klassieke concerten en zaalverhuur

HERBERG OUDE KERK ZOETERMEER

Dorpsstraat 59, 2712 AD Zoetermeer
E info@herbergoudekerk.nl M 06 8351 0287

WWW.HERBERGOUDEKERK.NL

